

Gespreksnotitie ondermijning en informatie-uitwisseling

Van: Hans van der Vlist, algemeen directeur FIOD
Aan: De leden van de vaste commissie voor Justitie & Veiligheid
Datum: 9 november 2018
Betreft: Ondermijning en informatie uitwisseling

Inleiding en vragen

In de het kader van de aanpak van de ondermijning en de informatie-uitwisseling die daarvoor van belang is, zijn door de leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid de volgende vragen gesteld:

1. Welke ruimte ervaart u bij het uitwisselen van informatie bij de aanpak van ondermijning?
2. Welke beperkingen ervaart u bij het uitwisselen van informatie bij de aanpak van ondermijning?
3. Hoe zou de informatie-uitwisseling verbeterd zou kunnen worden? Welke maatregelen op Rijksniveau zijn hiervoor benodigd?

Algemeen

De FIOD is de bijzondere opsporingsdienst van de Belastingdienst. De FIOD werkt aan het bestrijden van fiscale, financieel-economische en goederenfraude, levert een bijdrage aan het waarborgen van de integriteit van het financiële stelsel en de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder de financiële component daarvan.

Vanuit zijn wettelijke taakstelling levert de FIOD een bijdrage aan de integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit. Daarbij gaat het om de strafrechtelijke handhaving en opsporing van die criminaliteit op de taakgebieden van de FIOD. De FIOD werkt daarbij nauw samen met de andere partners, zoals andere bijzondere opsporingsdiensten, Politie, toezichthouders, het OM en ook steeds vaker met de private sector. Die samenwerking kan zijn toegesneden op een specifieke situatie, maar vindt ook plaats in verschillende samenwerkingsverbanden, zoals het FEC en bijvoorbeeld LIEC/RIEC-verband. Daarnaast werkt de FIOD samen met buitenlandse organisaties bij de aanpak van internationale georganiseerde criminaliteit en terrorisme financiering.

Ad1

De FIOD is een gespecialiseerde opsporingsorganisatie op het terrein van fiscale, financieel-economische criminaliteit en goederenfraude. De door de FIOD onderzochte fraude / criminaliteit raakt in veel gevallen aan ondermijning van onze samenleving. Daarmee is ondermijning al vaak een aspect van veel van de onderzoeken die de FIOD verricht. Binnen de taakopdracht van de FIOD en binnen de bestaande structuren heeft het aspect ondermijning aandacht en is de verbinding met de partners belegd. De FIOD gaat daarbij uit van de vervulling van eigen opsporingstaken en -doelstellingen waarbij wordt gezocht naar overlap met / aansluiting bij die van de Belastingdienst en overige partners (RIEC). Behoud van

eigen sturingslijnen en inzet op basis van de inhoud en het te bereiken effect zijn daarbij maatgevend.

Binnen de kaders van de eigen bevoegdheden, ervaart de FIOD in zijn werkzaamheden voldoende ruimte met betrekking tot het uitwisselen van informatie. Zo kan de FIOD voor de uitvoering van zijn wettelijke taak beschikken over zowel fiscale gegevens als politiegegevens. Ten aanzien van de verstrekking van gegevens door de FIOD aan het RIEC is een heldere grondslag opgenomen in het Besluit politiegegevens.

Ad2

Een constatering is dat het vrij ingewikkeld kan zijn om de wettelijke kaders ten aanzien van informatie uitwisseling helder te krijgen, met name informatie uitwisseling op internationaal niveau of informatie uitwisseling met de private sector kan complexe vraagstukken opleveren.

Op het moment dat er sprake is van een verdenking kunnen er verschillende bevoegdheden ingezet worden om aan informatie te komen. Deze bevoegdheden gelden echter niet ten aanzien van de 'voorfase'. Dit kan zelfs een obstakel vormen met betrekking tot de informatie uitwisseling met onderdelen binnen de eigen organisatie (Belastingdienst). Zo kan de Douane geen informatie aan de FIOD verstrekken wanneer het gaat om het verrichten van vooronderzoek inzake douane en VGEM (veiligheid, gezondheid, economie en milieu)-delicten.

Op internationaal niveau kan nog genoemd worden dat er ten aanzien van uitwisseling met bepaalde landen beperkingen gelden, die in de praktijk nadelig kunnen zijn voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Zo is het lastig om bij de aanpak van synthetische drugs, informatie over bepaalde grondstoffen en de herkomst daarvan, te delen met China terwijl China een van de belangrijkste leveranciers van die grondstoffen is. Doordat deze informatie slechts met moeite gedeeld kan worden, is het lastig om de verschillende controlesystemen op elkaar te laten aansluiten.

Wat ook als belemmering door de FIOD ervaren wordt is dat (bedrijfs)gegevens steeds vaker in de cloud worden opgeslagen. Als de cloud zich in het buitenland bevindt, is de procedure om deze gegevens te verkrijgen aanzienlijk gecompliceerder en daarmee tijdrovender.

Ad3

Vaak wordt gedacht dat een verbeterde aanpak van een probleem, gebaat is bij een verbetering van de informatie uitwisseling. Dat hoeft echter niet altijd het geval te zijn. Als het systeem faalt omdat organisaties niet compliant zijn dan is de oplossing niet gelegen in *meer* informatie delen maar informatie verstrekken langs de afgesproken lijnen.

Waar de FIOD mee geholpen zou zijn is een helder kader ten aanzien van internationale politieke informatie uitwisseling. Nu is het vaak een hele puzzel om uit te zoeken hoe de verschillende verdragen, richtlijnen en verordeningen met elkaar samenhangen en wat wel en niet mogelijk is. Er is in de wereld een aantal financiële centra waar geen voor de FIOD relevante verdragen mee zijn. De FIOD zou graag zien dat met deze landen een verdrag tot stand komt.

Tot slot zou de FIOD gebaat zijn bij een uitbreiding van de mogelijkheden om met private partners (zoals banken) samen te werken en onderling informatie uit te wisselen.